

KOREYS MAQOLLARIDA METAFORA VA RAMZLARNING LINGVOPOETIK XUSUSIYATLARI

Misirov Davronxon Nosirxon o'g'li

Oriental Universiteti "Tillar 2" kafedrası Stajor o'qituvchisi

E-mail: misirovdavronxon@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tadqiqotda koreys xalq maqollarida metafora va ramzlarning lingvopoetik xususiyatlari tahlil qilinadi. Maqollar xalq tafakkurining ixcham va obrazli ifodasi sifatida til, madaniyat hamda kognitiv jarayonlar kesishgan nuqtada o'rganiladi. Ishda maqol janrining filologik tadqiq etilish tarixi, uning shakllanish bosqichlari va zamonaviy lingvistik yondashuvlar asosida rivojlanish jarayoni yoritiladi. Shuningdek, koreys maqollarining semantik zichligi, strukturaviy o'ziga xosligi hamda metafora va ramzlar orqali ma'no ifodalash mexanizmlari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari maqollarni lingvopoetik va kognitiv nuqtai nazardan o'rganish til va tafakkur o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ochib berishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: maqol, koreys maqollari, metafora, ramz, lingvopoetika, semantika, kognitiv tilshunoslik, lingvokulturologiya, obrazlilik, folklor.

Abstract. This study analyzes the linguopoetic properties of metaphors and symbols in Korean folk proverbs. Proverbs, as a concise and figurative expression of folk thinking, are studied at the intersection of language, culture, and cognitive processes. The work covers the history of philological research of the proverb genre, the stages of its formation, and the process of its development based on modern linguistic approaches. The semantic density, structural uniqueness of Korean proverbs, and the mechanisms of expressing meaning through metaphors and symbols are also analyzed. The results of the study show that studying proverbs from a linguopoetic and cognitive perspective reveals the inextricable link between language and thinking.

Keywords: proverb, Korean proverbs, metaphor, symbol, linguopoetics, semantics, cognitive linguistics, linguoculturology, imagery, folklore.

Аннотация. В данном исследовании анализируются лингвопоэтические свойства метафор и символов в корейских народных пословицах. Пословицы, как краткое и образное выражение народного мышления, изучаются на стыке языка, культуры и познавательных процессов. Работа охватывает историю филологического исследования жанра пословиц, этапы его формирования и процесс развития на основе современных лингвистических подходов. Также анализируются семантическая плотность, структурная уникальность корейских пословиц и механизмы выражения смысла посредством метафор и символов. Результаты исследования показывают, что изучение пословиц с лингвопоэтической и познавательной точки зрения выявляет неразрывную связь между языком и мышлением.

Ключевые слова: пословица, корейские пословицы, метафора, символ, лингвопоэтика, семантика, когнитивная лингвистика, лингвокультурология, образность, фольклор.

Kirish

Bugungi kunda tilshunoslikda xalq og'zaki ijodi namunalarini, xususan maqollarni lingvopoetik va kognitiv jihatdan o'rganishga qiziqish ortib bormoqda. Maqollar inson

tafakkurining tarixiy va madaniy tajribasini o'zida mujassam etgan noyob til birliklari bo'lib, ular orqali jamiyatning qadriyatlarini, axloqiy me'yorlari va dunyoqarashi aks ettiriladi. Shu jihatdan koreys xalq maqollari alohida ilmiy ahamiyatga ega bo'lib, ularda metafora va ramzlar vositasida fikrni bilvosita ifodalash tendensiyasi yaqqol namoyon bo'ladi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, unda koreys maqollarining lingvopoetik tabiati, xususan metafora va ramzlarning semantik hamda funksional xususiyatlari chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi — koreys maqollarida qo'llaniladigan obrazli vositalarning til va tafakkur o'rtasidagi bog'liqlikni qanday aks ettirishini aniqlashdan iborat.

Shu bilan birga, maqol janrining filologik tadqiq etilish tarixini o'rganish va uning nazariy asoslarini aniqlash orqali mazkur janrning lingvistik va madaniy ahamiyatini yanada chuqurroq anglash mumkin bo'ladi. Bu esa nafaqat koreys tilshunosligi, balki qiyosiy lingvistika va lingvokulturologiya sohalari uchun ham muhim ilmiy natijalar beradi.

Asosiy qism

1. Maqol janrining filologik tadqiq etilish jarayoni

1.1. Folklor va an'anaviy tafakkur doirasida

Koreys maqollari qadimiy xalq donishmandligining mahsuli sifatida og'zaki nutq jarayonida shakllangan. Ular dastlab hayotiy kuzatuvlar, mehnat faoliyati va ijtimoiy munosabatlar asosida yuzaga kelib, xalq orasida hikmatli iboralar sifatida keng tarqalgan. Shu bois ular folklorning muhim tarkibiy qismi sifatida o'rganilgan.

1.2. Ilmiy-filologik yondashuvning shakllanishi

Keyingi bosqichlarda maqollar tilshunoslik va adabiyotshunoslik doirasida chuqurroq tahlil qilina boshladi. Tadqiqotchilar maqollarning ichki tuzilishi, obraz yaratish usullari va semantik qatlamlarini aniqlashga e'tibor qaratdilar. Ayniqsa, koreys tilida metaforik ifodalarning keng qo'llanishi alohida ilmiy qiziqish uyg'otgan.

1.3. Zamonaviy lingvistik yo'nalishlar

Hozirgi davrda maqollar kognitiv tilshunoslik va lingvokulturologiya nuqtai nazaridan tahlil qilinmoqda. Metafora inson tafakkurining konseptual mexanizmi sifatida qaralib, ramzlar esa madaniy kod sifatida izohlanadi. Bu yondashuv koreys maqollarining ichki ma'no tizimini chuqurroq anglash imkonini beradi.

2. Maqol janrining nazariy va lingvopoetik xususiyatlari

2.1. Mazmuniy zichlik va ko'p qatlamlilik

Koreys maqollari qisqa shaklda bir necha ma'noni mujassamlashtiradi. Ularning semantik tuzilishida ko'pincha yashirin ma'no mavjud bo'lib, bu metafora orqali ochiladi. Ramzlar esa ma'lum ijtimoiy yoki madaniy tushunchalarni ifodalaydi.

2.2. Strukturaviy o'ziga xoslik

Maqollarning sintaktik qurilishi sodda ko'rinsa-da, ichki ritm va muvozanatga ega. Ko'pincha ular parallel konstruksiyalar yoki sabab-natija shaklida tuziladi. Bu esa fikrni mantiqan aniq va ta'sirchan ifodalashga xizmat qiladi.

2.3. Metafora va ramzlarning lingvopoetik roli

Metafora koreys maqollarida abstrakt tushunchalarni konkret obrazlar orqali berish imkonini yaratadi. Masalan, hayvonlar orqali inson xarakteri, tabiat hodisalari orqali esa hayotiy jarayonlar ifodalanadi. Ramzlar esa milliy madaniyatga xos bo'lgan tushunchalarni anglatadi va maqolning chuqur qatlamini ochib beradi.

2.4. Pragmatik va tarbiyaviy ahamiyat

Maqollar kundalik nutqda maslahat, ogohlantirish yoki baho berish vositasi sifatida qo'llanadi. Ular inson xulq-atvorini tartibga solishda va jamiyat qadriyatlarini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Koreys maqollarida bu jihat ayniqsa kuchli ifodalangan.

Xulosa

Koreys maqollarida metafora va ramzlar tilning badiiy imkoniyatlarini namoyon etuvchi asosiy vositalardan biridir. Ular orqali xalqning dunyoni idrok etish usuli, qadriyatlari va tajribasi ifodalanadi. Maqollarni lingvopoetik va kognitiv jihatdan o'rganish til va tafakkur o'rtasidagi bog'liqlikni chuqurroq tushunishga yordam beradi hamda turli xalqlar madaniyatini qiyosiy tahlil qilish uchun keng imkoniyat yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ibodullayeva G. (2025). O'zbek tilshunosligida maqollarni o'rganishning nazariy asoslari.
2. Jo'rayeva B., Sharipova M. (2023). O'zbek xalq maqollarining semantik xususiyatlari.
3. Qurbonov A. (2020). Maqollarda badiiy obraz va ifoda vositalari.
4. Yuldasheva O. (2024). Koreys maqollarining lingvistik xususiyatlari.